ANELOG

Hyd: 4.0km - 2.4m

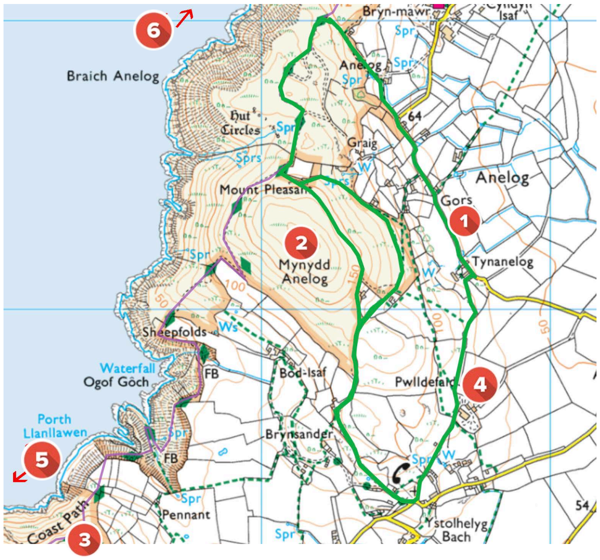

Cyfeiriadau

- Parciwch y car ger Capel Uwchmynydd (SH 1255263). Cychwyn i lawr yr allt a dilyn y lôn gul ar y dde i chi.
- Trwy'r giât gyda'r arwydd yn dynodi 'Talcen Foel'
- Gwyrwch i'r dde, heibio blaen Talcen Foel a thrwy'r giât sy'n arwain i'r mynydd.
- Dilynwch y llwybr i'r chwith i fyny i gopa Mynydd Anelog. (SH 151272) (Gallwch osgoi'r copa a pharhau ar hyd y llwybr sy'n ymylu ar y mynydd).
- Cerddwch dros y mynydd ac i lawr yr allt i gyfeiriad y gogledd.
- Bydd Mount Pleasant (SH 151274) yn dod i'r golwg. Y llwybr yn parhau heibio'r bwthyn ar yr ochr sy'n wynebu'r môr.
- Parhewch i gyfeiriad y gogledd. **
- Gwnewch weddus yn raddol. Byddwch yn gweld dyffryn bach ar eich dde (i'r gorllewin). Dilynwch y llwybr i'r dde, heibio fferm Anelog
- Dilynwch yr arwyddion a bydd y llwybr yn arwain at Lôn Anelog. (SH 155 273)
- Trowch i'r dde a dilynwch y ffordd, heibio'r Gors nes cyrraedd Ty'n Anelog. (SH 157271)
- Dilynwch y llwybr i'r dde a pharhau heibio Pwlldefaid. (SH 157266)
- Daw'r llwybr allan ger Capel Uwchmynydd.

*** Gallwch barhau ar hyd llwybr yr arfordir i gyfeiriad Porth Orion (SH 156287), Mynydd Carreg (SH 163291) a Phorthor (SH 165298). O'r mannau hyn mae llwybrau troed sy'n cysylltu â ffordd yr arfordir (Aberdaron - Tudweiliog) Ger Capel Carmel / Plas Ffordd (SH 155 283) troi i'r dde i Lôn Anelog a pharhau i fyny i Ty'n Anelog (SH 162 273) lle mae'r llwybr yn mynd ymlaen heibio Pwlldefaid ac i Capel Uwchmynydd.*

Pethau i gweld ar y daith:

1 - Gors, Anelog

Here was the site of Capel Anelog, possibly Christianity's first foothold in Llŷn. There are no remains but the site is noted as SH 15602743.

Two gravestones dating from the 5th or 6th century B.C. were found on the site; one commemorating Senacus, the priest and a group of brothers, and the other commemorating Veracius. For many years the stones were kept at Plas Cefnamwlch, Tudweiliog but are now exhibited in The Church of Saint Hywyn, Aberdaron.

2 - Mynydd Anelog

Golygfa anhygoel o Ben Llŷn, Eryri a Meirionnydd. Mae ochrau serth y bryn yn disgyn syth i'r môr.

Consequently fishermen from their boats have named the nooks and rocks here, places like Trwyn Du, Porth Ddofn and Trwyn Llwyd. Despite this, one place is called Gwely Daniel, where Daniel Pwllwgwr used to fish. Sheep rustlers are said to have used the cave, Ogof Llety Sion.

3 - Mynydd Mawr a Mynydd Gwyddel

These are the 'mountains' at the extremity of the Llŷn Peninsula with Ogof y Gath between them, leading down to Bardsey Sound.

There, amidst the rocks, lies Ffynnon Fair, famed in the Age of the Saints, and remarkable since it is a source of fresh water although the sea washes over it at high tide.

More . . .

4 - Pwlldefaid

Arferai ffermwyr cyfoethog Llŷn brynu siop ym Mhwllheli i'w hail fab, tra byddai'r mab hynaf yn rheoli'r fferm.

Mae siop ym Mhwllheli heddiw o'r enw Pwlldefaid. Roedd yn un o feibion Pwlldefaid, Uwchmynydd a sefydlodd y cwmni catalog J. D. Williams ym Manceinion.

3 - Mynydd Mawr a Mynydd Gwyddel

More . . . On the level ground, from where the footpath leads down to the well, are the rectangular remains of Capel Mair. The earliest record of the chapel dates from 1748, on a map drawn by Lewis Morris. A concrete road, constructed during the Second World War, leads to the summit of Mynydd Mawr.

There is a National Trust exhibition on the summit. The last poem that Cynan composed is associated with Mynydd Mawr. In the poem he describes the magical views and the holiness of Bardsey Island. This is the best point from which to view Bardsey.

5 - Ynys Enlli

Un o ynysoedd enwocaf Cymru yn arbennig felly am y credir fod 20,000 o saint wedi'u claddu yno. Roedd yn ynys sanctaidd o'r cychwyn cyntaf un, a chredid fod tair pererindod i Enlli yn gyfystyr ac un i Rufain. Yn y 6ed ganrif O.C. sefydlodd Cadfan, mynach o Lydaw yr abaty a bu'r ynys yn gyrchfan pereinion byth ers hynny.

Bellach mae'n eiddo i Ymddiriedolaeth Ynys Enlli, gellir treulio cyfnod yno a threfnir teithiau diwrnod o'r Tir Mawr.

Mae'n gyrchfan i adarwyr gan ei fod yn denu adar prin iawn ar eu teithiau ymfudol.

6 - Dinas Fawr and Dinas Bach

Mae'r enwau'n awgrymu y gallai fod caer yma ganrifoedd lawer yn ôl. Bellach mae'n lleoliad poblogaidd ymhlith pysgotwyr ac mae crancod yn cysgodi yn y tyllau niferus yn y creigiau.

Yn Ninas Fawr ceir y tyllau canlynol: Tyllau Gwmanog, Tyllau Plu'r Geunydd a Thyllau Trwyn Tywod, ac ar Ddinas Bach: Twll Richard Ty'n Ffynnon, Twll Dyfn, Tyllau'r Ebolion, Pwll Ithel a Charreg Felys.